

A ת"ס

Intro

Today we will learn בע"ה of מסכת נדרים דף ס"ב
Some of the topics we will learn about include.

הוקפלו רוב המקצועות
מותרות משום גזל
ופטורות מן המעשרות

When the majority of knives are put away, in which the הפקר קיץ already ended, the remaining dates become ownerless, in which anyone can take them without a concern for גזל - And they are exempt from מעשר.

כל המשתמש בכתרה של תורה נעקר מן העולם
One that uses Torah for his benefits is punished with death.

However

מותר לפטור עצמו ממה שאינו חייב בו
בכבוד התורה

A person may reveal that he is a Talmid Chacham to exempt himself from paying taxes in which a Talmid Chacham is NOT obligated.

A

הוקפלו רוב המקצועות

ופטורות
מן המעשרות

מותרות
משום גזל

כל המשתמש
בכתרה של תורה
נעקר מן העולם

However

מותר לפטור עצמו
ממה שאינו חייב בו
בכבוד התורה

B The Halachah of

עד הקציר

עד שיתחיל העם לקצור קציר חטין

A person that makes a נדר in which he states that the נדר shall be effective, until the cutting, the נדר is only effective until people begin cutting wheat

B

עד הקציר

עד שיתחיל העם
לקצור קציר חטין

C הכל לפי מקום נדרו
These Halachos depend on the people in the נודר's location.

The Machlokes רשב"ג וחכמים regarding עד הגשמים
If he states that the נדר shall be effective עד הגשמים until the rain, in plural form.
However there is NO Machlokes regarding עד הגשם
When he states עד הגשם in singular form

C

הכל לפי מקום נדרו

NO Machlokes regarding עד הגשם Singular

Machlokes regarding עד הגשמים Plural

D The Machlokes רבי מאיר ורבי יהודה regarding עד שיפסקו גשמים
If he specifies that the נדר shall be effective until the rain stops

Some of the terms and concepts we will learn about include

כל שאין זמנו קבוע
אסור עד שיגיע
A person that makes a נדר until an event whose duration is NOT fixed, such as עד הקציר, the נדר is only effective until the event begins.

D

The Machlokes regarding עד שיפסקו גשמים

כל שאין זמנו קבוע
אסור עד שיגיע

1 So let's review ...

The previous Mishnah mentions that עד שיעבור הקיץ
 If a person makes a נדר and specifies that the נדר shall be effective until the harvesting of dates ends;
 עד שיקפילו המקצועות
 Then the נדר is effective until קיץ ends, which is when people put away the knives.
 The Gemara explains that עד שיקפילו רוב המקצועות
 Until the majority of knives are put away.

The Gemara cites a Braisa תנא הוקפלו רוב המקצועות מותרות משום גול ופטורות מן המעשרות
 When the majority of knives are put away, the קיץ is considered to have ended, and as the Ran writes; שמתאישים הן כמה שנשאר בשדה
 The owner is not planning to cut any more. Therefore, the remaining dates become הפקר, ownerless, and anyone may take them without concern for גול;
 And they are exempt from מעשר, because הפקר פטור מן המעשר

The Gemara continues with an incident of רבי טרפון who ate dates from a person's field after רוב המקצועות.

אחתיה בשקא ושקליה ואמטייה למשדיה בנהרא
 The owner saw and threw him into a sack with the intention of throwing him into the river, without knowing that this was רבי טרפון.
 אמר לו
 אוי לו לטרפון שזה הורגו
 רבי טרפון exclaimed "Woe to טרפון that this person is killing him."
 שמע ההוא גברא שבקיה וערק
 When the owner heard and realized that this was ר' טרפון, he left him and ran away.

1

מלפני:

עד שיעבור הקיץ
The נדר shall be effective until the harvesting of dates ends

▼

עד שיקפילו המקצועות
When people put away the knives

▼

עד שיכפילו רוב המקצועות

▼

מלפני

הוקפלו רוב המקצועות

▼

ופטורות מן המעשרות

▼

פסקי פטור מן המעשר

▼

מותרות משום גול

▼

למתיאשים בן אמה לנלאר בלדה

▼

ate dates from a person's field after רוב המקצועות
אחתיה בשקא ושקליה ואמטייה בנהרא
The owner threw him into a sack with the intention of throwing him into the river

▼

אמר לו
אוי לו לטרפון שזה הורגו

▼

שמע ההוא גברא שבקיה וערק

2 The Gemara explains that although it was after רוב הוקפלו רוב המקצועות, when it's permitted, the owner reacted this way, because
 משום דהווא הוּו גנבי ליה ענבי כולה שתא
 וכיון דאשכחיה לר' טרפון סבר היינו דגנבן
 The owner suspected רבי טרפון of being the one who stole his grapes throughout the year, and wanted to punish him.

concludes that רבי אבהו
 כל ימיו של אותו צדיק היה מצטער על דבר זה
 אמר אוי לי שנשתמשי בכתרה של תורה
 For the rest of his life רבי טרפון was distressed by this incident, and said:
 "Woe to me that I used the Torah for my personal benefit."

As רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן says
 כל המשתמש בכתרה של תורה נעקר מן העולם
 One that uses Torah for his benefits is punished with death.

בלשצר As we see from
 שנשתמש בכלי קודש שנעשו כלי חול
 He used the כלים of the המקדש בית המקדש. And although they had already lost their קדושה, he was punished with death.
 Certainly
 המשתמש בכתרה של תורה שהוא חי וקיים לעולם
 על אחת כמה וכמה
 One who benefits from Torah, whose קדושה is everlasting, is certainly punished with death.

2 The Gemara explains
 The owner reacted this way
 משום דהווא הוּו גנבי ליה ענבי
 כולה שתא
 וכיון דאשכחיה לר' טרפון
 סבר היינו דגנבן

concludes רבי אבהו
 כל ימיו של אותו צדיק
 היה מצטער על דבר זה

אוי לי שנשתמשי
 בכתרה של תורה

As רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן says
 כל המשתמש בכתרה של תורה
 נעקר מן העולם

As we see from
 שנשתמש בכלי קודש שנעשו כלי חול
 Although they had already lost their קדושה,
 he was punished with death

Certainly
 המשתמש בכתרה של תורה
 שהוא חי וקיים לעולם
 על אחת כמה וכמה

3 Therefore,
לא יאמר אדם אקרא שיקראוני חכם
אשנה שיקראוני רבי
אשנן שאהיה זקן ואשב בישיבה
A person should NOT learn Torah with the intention of
gaining recognition as a Chacham or Rebbe.
אלא למד מאהבה
וסוף הכבוד לבא
Rather he should learn out of his love for Hashem, and he
will eventually be rewarded with recognition.

The Gemara explains that although רבי טרפון only did this
to save his life, which is פיקוח נפש, however
עשיר גדול הוה
והוה ליה לפייסו בדמים
רבי טרפון was wealthy and he could have appeased the
owner with money, without disclosing the fact that he was
רבי טרפון.

As the Ran explains,
רבי טרפון was only prohibited to reveal that he was a
Talmid Chacham, because
ההוא גברא חושדו
והניחו לכבוד תורתו
The owner still suspected him of stealing, and רבי טרפון
used the Torah to absolve him from the חייב גניבה.
However
מותר לפטור עצמו ממה שאינו חייב בו
בכבוד התורה
A person may reveal that he is a Talmid Chacham to
exempt himself from taxes in which a Talmid Chacham is
NOT obligated, because
בדברים הללו זכתה תורה לתלמידי חכמים
כשם שזכתה לכהנים ולוים תרומות ומעשרות
The Torah grants Talmidei Chachamim these privileges,
as the Torah grants the Kohanim and Leviim the
privileges of Terumah and Maaser.

4 The Gemara cites several privileges of Talmidei
Chachamim.

1.
A Talmid Chacham is always first, as a Kohen,
לפתוח ראשון
ולברך ראשון
וליתול מנה יפה ראשון
He is the first to be התורה.
He is the first to be the מוּמָן at benching.
He has first choice when choosing a portion.
Therefore
שרי ליה לצורבא מרבנן למימר
צורבא מרבנן אנא
שרו לי תיגראי ברישא
He may request that the Bais Din take on his case first,
because he is a Talmid Chacham.

2. A Talmid Chacham is exempt from paying
מנת המלך
כסף גולגלתא
ארנונא
Various taxes
=====

3

Therefore,
...לא יאמר אדם...

אשנן
שאהיה זקן
ואשב בישיבה

אשנה
שיקראוני
רבי

אקרא
שיקראוני
חכם

אלא למד מאהבה
וסוף הכבוד לבא

Although רבי טרפון only did this
to save his life, which is פיקוח נפש

However
עשיר גדול הוה
והוה ליה לפייסו בדמים

As the Ran explains
ההוא גברא חושדו והניחו לכבוד תורתו

מותר לפטור עצמו ממה שאינו חייב בו
בכבוד התורה

בדברים הללו זכתה תורה לתלמידי חכמים
כשם שזכתה לכהנים ולוים תרומות ומעשרות

4

Privileges of Talmidei Chachamim

1
A Talmid Chacham
is always first

לפתוח ראשון
ולברך ראשון
וליתול מנה יפה
ראשון

2
A Talmid Chacham
is exempt from paying

מנת המלך
כסף גולגלתא
ארנונא
Various taxes

שרי ליה לצורבא מרבנן למימר
צורבא מרבנן אנא
שרו לי תיגראי ברישא

5 Zugt Di Mishnah

עד הקציר
 עד שיתחיל העם לקצור קציר חטין
 אבל לא קציר שעורין
 If a person makes a נדר in which he states that the נדר shall be effective until the cutting, the נדר is effective until people begin cutting wheat, because, as the Ran explains
 קרו להו אינשי חטין קציר סתם
 People refer to wheat when they state קציר.
 And as in the previous cases
 עד ולא עד בכלל

The Mishnah concludes that
 הכל לפי מקום נדרו
 It actually depends on his location. As the Ran explains;
 אם קרו להו אינשי שעורין קציר סתם
 If in his area people refer to barley when they state קציר, the נדר is effective until people begin cutting barley. And
 אם היה בהר

בהר
 If he made the נדר when he was on a mountain, the נדר is effective until the people on mountains begin cutting.
 And the Ran adds

אפילו ירד לבקעה והגיע קציר של בקעה
 אסור עד שיגיע קציר של הר
 Even if he subsequently moved to a valley, where they began cutting, the נדר is still effective until the people on the mountain begin cutting.

Similarly
 ואם היה בבקעה
 בבקעה
 If he made the נדר while in a valley, the נדר is effective until the people in the valley begin cutting.

5

משנה:

עד הקציר

עד שיתחיל העם לקצור קציר חטין
 אבל לא קציר שעורין
 קרו להו אינשי חטין קציר סתם

עך ולא עך בהר

הכל לפי מקום נדרו

אם היה בהר
 בהר

Until the people
 on mountains
 begin cutting

אם קרו להו אינשי
 שעורין
 קציר סתם

Until people
 begin cutting
 barley

אפילו ירד לבקעה
 והגיע קציר של בקעה
 אסור עד שיגיע קציר של הר

Similarly
 ואם היה בבקעה
 בבקעה

6 The Mishnah continues:
 עד הגשמים
 עד שיהו הגשמים
 עד שתתקד רביעה שניה
 If he states that the נדר shall be effective until the rain, or even if he states until the rain comes, the נדר is only effective until the second rainfall actually begins, because אין זמנו קבוע
 The duration of rain is NOT fixed

רשב"ג אומר
 עד שיגיע זמנה של רביעה
 רשב"ג disagrees and says, the נדר is effective only until the usual time for the second rainfall. As the Ran adds
 אפילו לא ירדה גשמים
 Even if it actually did NOT rain - Because
 אין לירידתה זמן קבוע
 ולא מחית לספיקא
 He does NOT intend for the actual rain whose timing is indefinite.

6

עד הגשמים
עד שיהו הגשמים

<p>בלב"א אומר</p> <p>עד שיגיע זמנה של רביעה</p> <p>Until the usual time for the second rainfall</p> <p>Because</p> <p>אין לירידתה זמן קבוע ולא מחית לספיקא</p>	<p>תנא קמא</p> <p>עד שתתקד רביעה שניה</p> <p>Until the second rainfall actually begins</p> <p>Because</p> <p>אין זמנו קבוע</p>
---	---

7 זירא explains
 מחלוקת דאמר עד הגשמים
 The Machlokes is only when he states "עד הגשמים" in plural form, in which The Chachamim hold
 עד שתתקד רביעה שניה
 Because
 לטפויי קאתי
 He stated עד הגשמים deliberately, to extend the נדר until the actual rain

While רשב"ג holds
 עד שיגיע זמנה של רביעה
 Because
 לא דייקי אינשי
 He did NOT state עד הגשמים deliberately.

אבל אמר עד הגשם
 עד זמן
 There is NO Machlokes when he states הגשם in singular form, in which all agree that
 עד שיגיע זמנה של רביעה
 Because
 אין לירידתה זמן קבוע
 ולא מחית לספיקא

7

זירא explains

<p>אבל אמר עד הגשם</p> <p>Singular</p> <p>All agree</p> <p>עד שיגיע זמנה של רביעה</p> <p>Because</p> <p>אין לירידתה זמן קבוע ולא מחית לספיקא</p>	<p>מחלוקת דאמר עד הגשמים</p> <p>Plural</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>בלב"א אומר</p> <p>עד שיגיע זמנה של רביעה</p> <p>Because</p> <p>לא דייקי אינשי</p> </td> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>תנא קמא</p> <p>עד שתתקד רביעה שניה</p> <p>Because</p> <p>לטפויי קאתי</p> </td> </tr> </table>	<p>בלב"א אומר</p> <p>עד שיגיע זמנה של רביעה</p> <p>Because</p> <p>לא דייקי אינשי</p>	<p>תנא קמא</p> <p>עד שתתקד רביעה שניה</p> <p>Because</p> <p>לטפויי קאתי</p>
<p>בלב"א אומר</p> <p>עד שיגיע זמנה של רביעה</p> <p>Because</p> <p>לא דייקי אינשי</p>	<p>תנא קמא</p> <p>עד שתתקד רביעה שניה</p> <p>Because</p> <p>לטפויי קאתי</p>		

8 The Mishnah concludes,
However
עד שיפסקו גשמים
עד שיצא ניסן כולו
דברי ר' מאיר
If he specifies that the נדר shall be effective until the rain stops, רבי מאיר says that the נדר is effective until the entire month of Nissan passes.
ר' יהודה אומר
עד שיעבור הפסח
ר' יהודה disagrees and says, until after Pesach.

8

עד שיפסקו גשמים

ר' מאיר

עד שיצא ניסן כולו

ר' יבוצק

עד שיעבור הפסח